

509 - وَعَنْ أَيِّ هُرِبَرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةً، فَإِذَا هُوَ بِأَيِّ بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، فَقَالَ: «مَا أَحْرَجَكُمَا مِنْ بُيُوتِكُمَا هَذِهِ السَّاعَةُ؟» قَالَا: الجُوعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «وَأَنَا، وَالَّذِي تُفْسِي بِيَدِهِ؛ لَا أَحْرَجَنِي الَّذِي أَخْرَجَكُمَا، فُؤُمُوا»، فَقَامُوا مَعَهُ، فَأَنَّى رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ، فَإِذَا هُوَ لَيْسَ فِي بَيْتِهِ، فَلَمَّا رَأَتُهُ الْمَرْأَةُ قَالَتْ: مَرْحَبًا وَاهْلًا. فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَيْنَ فُلَانُ؟» قَالَتْ: ذَهَبَ يَسْتَعْذِبُ لَنَا الْمَاءَ، إِذْ جَاءَ الْأَنْصَارِيُّ، فَنَظَرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَاحِبِيهِ، ثُمَّ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ، مَا أَحَدُ الْيَوْمِ أَكْرَمَ أَضْيَافًا مِنِّي. فَانْطَلَقَ فَجَاءَهُمْ بِعِدْقٍ فِيهِ بُسْرٌ وَمَرْغُورٌ وَرُطْبٌ، فَقَالَ: كُلُوا، وَأَحَدَ الْمُدْيَةِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِيَّاكَ وَالْحَلُوبَ» فَذَبَحَ لَهُمْ، فَأَكَلُوا مِنَ الشَّاةِ وَمِنْ ذَلِكَ الْعِدْقِ وَشَرَبُوا، فَلَمَّا أَنْ شِعُوا وَرَوُوا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَيِّ بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: «وَالَّذِي تُفْسِي بِيَدِهِ؛ لَتُسْأَلُنَّ عَنْ هَذَا النَّعِيمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَحْرَجَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمُ الْجُوعُ، ثُمَّ لَمْ تَرْجِعُوا حَتَّى أَصَابَكُمْ هَذَا النَّعِيمُ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ [2038].

قُوْلُهَا: «يَسْتَعْذِبُ» أَيْ: يَطْلُبُ الْمَاءَ الْعَذْبَ، وَهُوَ الطَّيِّبُ. وَ«الْعِدْقُ» بِكَسْرِ الْعَينِ وَإِسْكَانِ الدَّالِ الْمُعْجَمَةِ، وَهُوَ الْكِبَاسَةُ: وَهِيَ الْعُصْنُ، وَ«الْمُدْيَةُ» بِضَمِ الْمِيمِ وَكَسْرِهَا: هِيَ السِّكِّينُ، وَ«الْحَلُوبُ» دَاتُ اللَّبَنِ.

وَالسُّؤَالُ عَنْ هَذَا النَّعِيمِ سُؤَالٌ تَعْدِيدِ النَّعِيمِ، لَا سُؤَالٌ تَوْبِيخٌ وَتَعْذِيبٌ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ، وَهَذَا الْأَنْصَارِيُّ

الَّذِي أَتَوْهُ هُوَ: أَبُو الْهَيْمِنْ بْنُ التَّسِّهَانِ رضي اللَّهُ عَنْهُ، كَذَا جَاءَ مُبِينًا فِي رِوَايَةِ التَّرْمِذِيِّ وَغَيْرِهِ [ت]

. [2369/145]

509. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир куни [ёки бир кеча] чиқиб, қарасалар, Абу Бакр билан Умар ўтиришган экан. У зот: «**Шу пайтда уйингиздан чиқишга нима мажбур қилди?**» дедилар. «Очлик, эй Аллоҳнинг Расули!» дейиши. У зот: «**Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, мени ҳам чиқишга сизларни мажбур қилган нарса мажбур қилди. Туинглар!**» дедилар. Улар у зот билан бирга туришди. У зот ансорлардан бир кишиникига борган эдилар, у уйида эмас экан. Унинг аёли у зотни кўриб, «Марҳабо! Хуш келибсиз!» деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унга: «**Фалончи қани?**» дедилар. У: «Бизга totли сув олиб келгани кетди», деди. Шу пайт анзорий келиб қолди-да, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни ва у зотнинг икки саҳобасини кўриб, «Аллоҳга ҳамдлар бўлсин! Бугун мендан кўра баобрў меҳмони бор одам йўқ!» деди. У тез бориб, ғўра, қуриган ва янги хурмоли шода келтирди-да: «Мана шундан енглар», деди. У (кўй сўйиш учун қўлига) пичоқни олган эди, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унга: «**Совлиқни сўйиб қўйма**», дедилар. У уларга (кўй) сўйди. Қўйдан ҳам, ўша шодадан ҳам ейиши, ичиши. Улар тўйиб, чанқоқлари қонгач, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Абу Бакр ва Умарга: «**Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, қиёмат куни бу неъмат ҳақида албатта сўраласиз. Сизларни уйларингиздан очлик чиқарган эди, сўнг мана шу неъматга эришиб қайтдингиз**», дедилар.

И мом Муслим ривояти.

Бу ерда неъматлардан сўроқ қилиниши танбеҳ ва азоблаш учун бўлган сўроқ эмас, балки, неъматларни сонини билиш бўлган сўроқдир. Валлоҳу аълам!

Меҳмон қилган анзорийнинг исми Абул Ҳайсам ибн Тайихон розияллоҳу анхудир. И мом Термизий ва бошқаларнинг ривоятидаги келганига биноат келтирилди.

Шарҳ: Меҳмонга зиёфат бериш макоримул ахлоқ, Иброҳим алайҳиссалом ва барча анбиёланинг суннатлари, Исломда тарғиб қилинган ва иймонинг содиқлиги аломатидир.

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ким Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирган бўлса, меҳмонини икром қилсан»», дедилар». (Имом Бухорий, Муслим, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилганлар).

Меҳмоннинг иззат-икромини жойига қўйишда мусулмонларга тенг кела оладиган миллат йўқлигига дўст ҳам, душман ҳам тан беради. Мусулмонларнинг бу фазилатлари тилларда достон бўлиб кетган. Ислом адабиётига кўз ташласак, бу ҳақиқатни яна ҳам равшанроқ англаб етамиз. Бу нарсаларнинг ҳаммасига динимиз таълимотлари, ушбу ўрганадиган ҳадиси шарифларимизга ўхшаш кўплаб ҳадислар сабаб бўлган.

Саҳобалар меҳмон келса қувонишар эди. Албатта, меҳмонларнинг ризқи ҳам ўзлари билан бирга келади. Зоро Аллоҳ таоло шундай деган: «Қандай хайр-эҳсон қилманг, албатта Аллоҳ ўрнини тўлдирур. У энг яхши ризқ берувчидир» (Сабаъ сураси, 39-оят).

Сахий бўлинг, баҳил бўлманг. Сахий бўлсангиз, албатта берган нарсаларингиз ўрнини Аллоҳ тўлдирур.

Үйингизга меҳмон келса, хусусан улар солиҳ кишилар бўлса, нечоғлик хурсанд бўлиш кераклиги хусусида ушбу ҳадис далолат қилмоқда.

Манба: hadis.islom.uz

